

Desembre 2006, El Periódico

TRANSVASAMENTS I SOSTENIBILITAT A CATALUNYA

La gestió de l'aigua a Catalunya

1. • Els catalans hem de consolidar una alternativa al model basat en l'augment de l'oferta

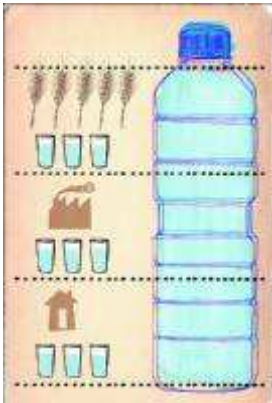

Foto: MARTÍN TOGNOLA
NARCÍS Prat

La gestió de l'aigua, una vegada anul·lat el transvasament de l'Ebre que fa tres anys va ser un dels temes estrella, ha desaparegut del debat polític català. Sense la disponibilitat futura d'un nou transvasament, en aquests tres últims anys Catalunya ha hagut de construir una manera diferent de gestionar l'aigua. Dos factors han ajudat a definir una alternativa al model anterior (basat en l'augment de l'oferta). Per una part, la necessitat de complir amb les obligacions de la Directiva Marc de l'Aigua, que bàsicament requereix protegir i restaurar l'estat ecològic dels ecosistemes (bona qualitat de les aigües). Per una altra part, la voluntat política de la Generalitat d'avançar pel camí de la sostenibilitat, identificada en el concepte de la Nova Cultura de l'Aigua (NCA).

EL CANVI

conceptual que emergeix darrere de l'adopció de la NCA és que la garantia de proveïment de la població s'ha de fer compatible amb la conservació dels valors ambientals. Per a això es requereix examinar primer la possibilitat que amb els recursos actuals sigui possible proveir les demandes presents i futures sense comprometre (o regenerar, si s'escau) la salut dels ecosistemes.

Amb els alts i baixos propis de qui no està acostumat a això i gràcies a l'interès de molts treballadors de l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) i amb la col·laboració de la Fundació Nova Cultura de l'Aigua, l'àrea de Planificació de l'ACA ha desenvolupat al llarg d'aquests tres anys un model alternatiu de gestió de l'aigua a Catalunya. En síntesi podem dir que, fins i tot en el supòsit que hi hagi un creixement moderat de la població i un augment lleuger del consum individual, és possible mantenir fins a l'any 2020 una bona garantia de recurs per a la població i uns adequats cabals de manteniment als rius. ¿Com? Amb la instauració de mesures d'estalvi d'aigua (en l'àmbit domèstic, industrial i comercial), amb la millor utilització de les infraestructures (interconnexió de conques), amb la reutilització de les aigües depurades i amb una mica de dessalació (s'obtenen a curt termini 130 Hm³/aigua a l'any). I per a això es duran a terme inversions de més de mil milions d'euros els pròxims 5 anys. En resum, no calen nous transvasaments (ni de l'Ebre ni del Roine).

¿QUE POTSER ens podem sentir del tot tranquils? Evidentment que no. Hi ha molts riscos d'increments de consum que poden fer estèril l'esforç actual. El més gran de tots és la insostenibilitat del model de desenvolupament actual. Si tots els municipis de Catalunya volen ser com Barcelona (amb el 90% del terme municipal urbanitzat i la rambla coberta), no hi haurà garantia de proveïment d'aigua mai. Amb la desenfrenada ocupació actual del territori, unida al canvi climàtic (més temperatura, menys pluja) difícilment es podrà consolidar el model alternatiu actual. Catalunya requereix d'un model territorial diferent amb un creixement més moderat de l'ocupació del territori i en zones on la disponibilitat local d'aigua sigui millor (especialment la conca del Segre-Ebre). Per a això es necessita abordar de manera urgent un tema que continua oblidat: l'elevat consum d'aigua de l'agricultura i el necessari canvi a un altre model agronòmic basat menys en el productivisme i més en el reconeixement del paper bàsic d'ordenació del territori que té l'agricultura. L'increment de regadiu a Segarra-Garrigues o Xerta-Sènia seguint els paràmetres actuals d'ineficiència ambiental i hidrològica que regeixen en els regs d'Urgell, no és la solució per al futur i en aquesta qüestió estem gairebé igual (o pitjor) que fa tres anys. Un altre perill intrínsec per al model sostenible és que ha de ser creïble per a tots els ciutadans. Per a això es requereix una coresponsabilitat entre aquests i l'Administració.

TAL COM demana la DMA, no es pot aprovar el futur Pla de Gestió de l'Aigua de Catalunya sense la participació activa dels ciutadans. En això també convé accelerar, ja que els passos fets fins al moment són escassos. Finalment, la mateixa Administració de l'aigua a Catalunya ha de canviar profundament. Fins ara es tracta d'una organització molt vertical amb poca transversalitat i interdisciplinarietat. El mètode de treball (molt compartimentalitzat i burocratitzat en algunes parts) no permet que les noves idees es difonguin ràpidament i per això el nou model és en gran part desconegut per a parts senceres de l'Administració de l'aigua a Catalunya. Transparència, participació ciutadana, nova organització administrativa i nou model territorial (ja es parla d'una nova cultura del territori) són la clau del triomf futur de la NCA. Sens dubte els pròxims quatre anys seran clau. Esperem que la balança es decanti cap a la plena assumpció de la Nova Cultura de l'Aigua. Departament d'Ecologia, UB. Fundació Nova Cultura de l'Aigua.